

Första söndagen i Stora fastan

Predikan i S:t Nikolaus' koinonia, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
F. D:n Franciskus Urban

Kampen mot frestelsen – Jesu frestelses söndag

1 Mos. 3:1-21; 2 Kor. 6:1-10; Matt. 4:1-11; - Ps. 91: 15-16 - Ibid. v. 1-14

Var frukten som människan åt dålig? Nej det var den inte! Kan vi därmed säga, att vad den listige ormen erbjöd, i sig, inte var ont? Ja, det kan vi. Det var inte ätandet i sig som var människans fall. Och alltså inte heller frukten. Det var bortvändhetens olydnad och därmed valet att sätta sig själv före Gud som orsakade människans fall. Det är detta vi brukar kalla för ursprungssynden.

Lite felaktigt kallas ursprungssynden för arvsynd; ett begrepp som skapar problem då det handlar om att ta till sig, förstå och erkänna sin egen delaktighet. Skulden avfärdas med motiveringen att ansvar för andras handlingar inte kan ärvas. Men med dess mer korrekta benämning som ursprunglig synd är det lättare att förstå kopplingen till fallet – för bortvändheten från Gud är vi alla del av.

Sett i ljuset av vad som egentligen hände blir det, alltså, möjligt att ta till sig. Ormen erbjöd människan att om hon åt av frukten så skulle hon bli som Gud. Vad hon inte tänkte på i det läget, var att hon samtidigt vände sig bort från det hon trodde erbjöds.

Det är idag Första söndagen i Stora fastan. Temat är 'kampen mot frestelsen'. Och det är precis så frestelsen fungerar: jag erbjuds något till synes ofarligt och harmlöst och vänder mig, i valet, bort från Gud.

Vad hon, Adam, valde bort var sin egentliga potential. För Gud hade redan skapat henne till sin egen avbild. Vad hon valde i stället var att gå sin egen väg.

Det är en villfarelse att tro att djävulen frestar med enbart dåliga ting. Men si, det är en slug rackare: djävulen frestar kanske framför allt med sådant som i sig inte är dåligt eller ont. Jag har sagt det förr: Satan är jättenöjd då vi håller oss lite lagom snälla och fromma. Det är först då vi verkligen går i clinch med mörkret i oss själva och skapelsen som han visar sitt riktiga anlete – förr än så har han inget behov av att bekänna färg. Vi gör, så att säga, arbetet åt honom.

Det är exempelvis, för att konkretisera, inte dåligt i sig att använda sin fria vilja. Men att välja så att jag sätter mig själv främst är dåligt. Och hur ofta frestas vi inte att göra det?!

Frågan är hur Jesu frestelse skall ses? Var det den första frestelsen i skapelsen? Är det så att den tjänar som förebild för att även vi måste utsätta oss för frestelser? Eller är det så att Herrens Jesus Kristus känner våra svagheter? och var det faktum, att han lät sig utsättas, i likhet med sin korsdöd, en handling med vilken han säger: Jag vet hur ni har det! Jag går före er och visar vägen; visar hur drakarna skall tas.

Första söndagen i Stora fastan

Predikan i S:t Nikolaus' koinonia, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
F. D:n Franciskus Urban

Det är Han som visar vägen. Att följa Honom innebär däremot inte att vi går fria från frestelser. Faktum är att ju mer vi försöker efterlikna Kristus, desto mer frestade blir vi; desto tydligare mål blir vi. Är det då inte bäst att undvika allt vad kristet liv heter? Undvika tankar på och tal om Gud? Det verkar vara ett enklare och bekvämare sätt att undvika onskans makter. Paulus skriver i sitt andra brev till korintierna att vi kallas villolärare. Men hör nu! Det är precis det vi frestas att tänka. Och praktisera. Det är bara i ljuset av det sanna och goda som mörkret blir tydligt. Det är därför sanna vittnen blir mer ansatta – för att de tydliggör och synliggör skillnaderna. Det är också därför omvändelsen och efterföljelsen är så fundamentalt viktig och nödvändig.

Fastan före påsk har därför en tydlig koppling till vår egen andliga utveckling och vår Gudsrelation. Fastan är en prövning där vi lär oss – tränar oss i – att hantera och motstå frestelser.

Vi har, just idag, anledning att stanna upp inför de sanna vittnena och, framför allt, bilderna av dem. Det är idag Ortodoxins söndag – den kallas även Ortodoxins seger – och firas till minne av segern i bildstriden på 700- och 800-talet. Tack vare denna seger har vi idag i Kyrkan, som kristna, tillgång till de heliga ikonerna.

Ordet ikon kommer av grekiskans *eikōn* som betyder 'bild' eller 'likhet'. Ikoner är bilder av det heliga; heliga människor. Ikonerna förmedlar samma sak som den heliga Skrift; de har samma status. Ikonen är ett fönster mot Gud och bjuder oss ett sätt att kommunicera med och möta det heliga. Ikonerna pekar också på inkarnationen; att Gud blev människa, steg ner i materien; ner i den synliga världen. Genom detta blev det också möjligt att avbilda Gud som människa.

Så när vi talar om att bekämpa ondska och frestelser är ikonerna och de människor de avbildar tillgängliga resurser för oss i kampen. Guds ord förmedlas genom dem och vi möter Gud genom dem – som vi släpper in det första vårljuset när vi öppnar ett fönster.

Ett annat vapen vi har i kampen är bönen. I den mest kända, Herrens bön, den bön som Jesus själv lär oss, ber vi att vi icke skall utsättas och inledas i frestelse; vi ber om att bli räddade från ondo, från mörkrets makter. Vi ber om hjälp! Men är vi beredda att ta emot den hjälp som erbjuds? Vi ber om hjälp och får den, bland annat i form av övningar och prövningar.

Fastan är oss en hjälp. Fastan är en prövning och med prövningar växer vi. Mognar vi.